

นักส่งเสริมการเกษตรส่วนกลางดีเด่น ประจำปี ๒๕๕๘

๑. ชื่อ นายประเมิน พุทธมาตย์ อายุ ๕๔ ปี
๒. วุฒิการศึกษาปริญญาตรี สาขาส่งเสริมการเกษตร และสหกรณ์บัณฑิต (สส.บ.)
จากสถาบัน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
๓. เริ่มรับราชการ เมื่อวันที่ ๑๖ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๕
ตำแหน่ง เจ้าพนักงานการเกษตร ระดับ ๒
สังกัด สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย
ระยะเวลาปฏิบัติราชการนับถึงปัจจุบัน ๓๓ ปี ๕ เดือน
๔. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ระดับชำนาญการ
สังกัด ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดเลย(เกษตรที่สูง)
สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๔ จังหวัดขอนแก่น
๕. โทรศัพท์ที่ทำงาน ๐-๔๒๘๐-๑๐๙๘ โทรศัพท์มือถือ ๐๘-๙๕๗๓-๓๓๕๖

การประพฤติปฏิบัติตน (ระบุหลักการประพฤติปฏิบัติตนในการครองตน ครองคน และครองงาน)

๑. การครองตน

๑.๑ ใช้หลักธรรมที่ทำให้ตนเองดำเนินชีวิตไปในทางที่ถูกต้อง รู้จักตนเอง ควบคุมตนเอง มีสติ คือความระลึกได้ สัมผัสปัญญา คือความรู้ตัว ต้องรู้ตัวเองตลอดเวลา เพื่อให้การประพฤติปฏิบัติมีข้อผิดพลาดน้อยที่สุด ละอายต่อความชั่ว เกรงกลัวต่อบาป มีความอดทนต่อความตรากตรำ อดทนต่อความทุกข์ มีความสงบเสงี่ยมเจียมตัว ไม่หยิ่งยะโส ไม่โอ้อวด ไม่ยกตนสมอท่าน เป็นผู้รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักกาลเวลา รู้จักประมาณ รู้จักชุมชน รู้จักบุคคล และรู้จักตนเอง

๑.๒ การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ มีความวิริยะ อุตสาหะ ในงานหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความตั้งใจที่จะทำงานในหน้าที่ให้ได้รับความสำเร็จ ด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีความอดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรคไม่เคยแสดงออกถึงความย่อท้อ มีความรับผิดชอบ ต่อตนเอง ครอบครัว และผู้อื่นอย่างจริงจัง

๑.๓ การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเพียง รู้จักคำว่า “พอ” และคำว่า “ให้” ไม่โลภ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น รู้จักใช้จ่ายตามควรแห่งฐานะ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักมัธยัสถ์และ เก็บออม ศึกษาหาความรู้และพัฒนาตนเองตลอดเวลา ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อสร้างฐานะตนเองและครอบครัวให้มีความสุขตามอัตภาพและใช้ทรัพย์สินของทางราชการให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยประหยัด

๒. การครองคน

๒.๑ ใช้หลักธรรม พรหมวิหาร ๔ ในการครองคน คือ

๒.๑.๑ มีเมตตา ปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข

๒.๑.๒ กรุณา ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

๒.๑.๓ มุทิตา มีความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี มีความสุขประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิตและหน้าที่การงาน และพร้อมสนับสนุนเพื่อนร่วมงานให้มีความเจริญก้าวหน้า

๒.๑.๔ อุเบกขา วางตนเป็นกลางปฏิบัติต่อทุกคนที่เกี่ยวข้องด้วยความยุติธรรม เสมอภาคปราศจากความลำเอียง

๒.๒ การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยึดหลักประชาธิปไตยให้การทำงาน ให้เกียรติและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และหาข้อสรุปวิธีการทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดพลังความสามัคคีในการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข

๒.๓ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นผู้มีสัมมาคารวะ ให้ความเคารพผู้ใหญ่ ผู้บังคับบัญชา มีความเป็นกันเองกับเพื่อนร่วมงาน สุภาพอ่อนโยน เชื่อมมั่นในสิทธิเสรีภาพ ให้เกียรติและความเสมอภาคในความเป็นมนุษย์ของทุกคน สร้างความสัมพันธ์ สร้างมิตรจิตอันดีต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ระหว่างหน่วยงานองค์กรและผู้มาติดต่อด้วยความจริงใจ

๓. การครองงาน

๓.๑ ใช้หลักธรรม อิทธิบาท ๔ ในการครองงาน คือ

๓.๑.๑ ฉันทะ คือ มีความพึงพอใจในงานที่รับผิดชอบ

๓.๑.๒ วิริยะ คือ มีความขยันหมั่นเพียร อดทน เสียสละในการทำงานโดยมุ่งหวังให้งานประสบผลสำเร็จ

๓.๑.๓ จิตตะ คือ มีความฝึกฝนเอาใจใส่งานอย่างต่อเนื่อง และการทำงานด้วยความระมัดระวัง โดยหวังผลให้งานประสบผลสำเร็จ

๓.๑.๔ วิมังสา คือ มีความคิดไตร่ตรอง หาเหตุผลคิดแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และการพัฒนางาน

๓.๒ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

๓.๒.๑ ศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ หมั่นศึกษาหาความรู้ โดยค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ศึกษาจากเอกสาร เว็บไซต์ การอบรมดูงาน เพื่อนำความรู้มาปรับใช้ในการปฏิบัติงานและพัฒนางาน

๓.๒.๒ มีความตั้งใจปฏิบัติงานให้ได้รับความสำเร็จ สนใจและเอาใจใส่งานที่รับผิดชอบอย่างเต็มกำลังความสามารถ จนทำให้งานเสร็จทันตามกำหนดเวลา ถูกต้อง เรียบร้อย ครบถ้วน และมีประสิทธิภาพ

๓.๒.๓ ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการปฏิบัติราชการ ไม่ว่าจะเป็นเวลาราชการหรือนอกเวลาราชการ จนเป็นที่ยอมรับจากเกษตรกร ผู้มาติดต่อราชการ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานส่งผลให้การทำงานสำเร็จ ลุล่วงด้วยดี

๓.๓ ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน การแก้ไขปัญหา การมีทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน

๓.๓.๑ มีความรู้และเข้าใจในหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบ กฎ ข้อบังคับ มติ กฎหมาย และนโยบายของภาครัฐ โดยการศึกษาสอบถาม ทำความเข้าใจ อย่างถ่องแท้ก่อนลงมือปฏิบัติ เมื่อมีปัญหาอุปสรรคเกิดขึ้นก็ขอคำปรึกษาแนะนำจากผู้บังคับบัญชาเสมอ

๓.๓.๒ มีทักษะ ความสามารถในการนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี สามารถแก้ปัญหา ด้วยมีปฏิภาณ ไหวพริบ เป็นอย่างดี รักและชอบงานที่ทำอย่างเต็มที่ จริงใจและทุ่มเท

๓.๔ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และปรับปรุงพัฒนางาน

๓.๔.๑ มีความสามารถในการคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ หาแนวทาง วิธีการใหม่ ๆ มาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คิดนอกกรอบเชิงสร้างสรรค์

๓.๔.๒ สร้างทักษะและหาประสบการณ์ใหม่ๆทำให้สามารถทำงานที่ยาก ทำหายหรืองานใหม่ ให้สำเร็จได้

๓.๕ ความพากเพียรในการทำงานและมีผลงานที่เป็นที่ยอมรับ

๓.๕.๑ กระตือรือร้น ต้องการที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ขยันหมั่นเพียร เสียสละ และอุทิศเวลาให้งาน หากเป็นงานที่เร่งด่วนมีกำหนดเวลาที่ชัดเจนก็ตั้งใจทำงานสำเร็จ

๓.๕.๒ สามารถปฏิบัติงานในภาวะที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ หรืออัตรากำลัง โดยการบูรณาการทำงานกับภาคีที่เกี่ยวข้อง

๓.๖ การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมและประชาชน

๓.๖.๑ การปฏิบัติงานได้ยึดหลักผลประโยชน์ของส่วนรวมและประชาชนเป็นสำคัญและสอดคล้องกับความต้องการของส่วนรวมและประชาชน

๓.๖.๒ การใช้วัสดุ อุปกรณ์และสาธารณูปโภคได้อย่างประหยัดและเหมาะสม ตลอดจนร่วมมือช่วยเหลือและประสานงานระหว่างราชการกับประชาชนอย่างจริงจัง

แนวคิดในการทำงาน

๑. ความจริงใจในงานที่รับผิดชอบ การทำงานต้องมีใจให้แก่งานที่ได้รับมอบหมายและผู้บังคับบัญชา ทำงานด้วยใจรัก เสียสละและทุ่มเทอย่างเต็มกำลังความสามารถ คนเราถ้ามีใจรักแล้วก็มักจะทุ่มเท มุมานะที่จะทำงานให้สำเร็จให้ได้ รวมทั้งมีความจริงใจต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และเกษตรกรลูกค้าของเราด้วย โดยมีอุดมคติว่า “จริงจัง จริงใจ ได้ศรัทธา”

๒. การวางแผนในการทำงาน เราต้องรู้ว่า เราจะทำอะไรหรือให้ใครทำ ทำอะไร ทำที่ไหน ทำเมื่อไหร่ มีเวลาเท่าไร ทำอย่างไร ต้องใช้เงินงบประมาณเท่าไรมีเงินหรือยัง แล้วจึงลงมือทำงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ การทำงานทุกอย่างถ้ามีแผนที่ดีเท่ากับว่างานสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง

๓. การปฏิบัติงานยึดหลักผลประโยชน์ของส่วนรวม มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน และเกษตรกรเป็นหลัก มีความเสียสละและอุทิศตนในการปฏิบัติงาน คำนึงถึงความคุ้มค่า ผลได้ผลเสียที่จะเกิดในอนาคต และความพึงพอใจของผู้รับบริการ

๔. ประสานงานในการปฏิบัติราชการ โดยการให้ความร่วมมือ ผูกมิตร ช่วยเหลือทั้งภายในหน่วยงาน หน่วยงานอื่น บุคคลภายนอก และผู้รับบริการ ด้วยความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน จริงใจ มีความอดทนอดกลั้น ยิ้มแย้มแจ่มใส การประสานงานที่ดีช่วยให้การทำงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างราบรื่นและรวดเร็ว ช่วยประหยัดเวลา เงิน วัสดุ และสิ่งของต่างๆ ในการทำงาน ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มผลสัมฤทธิ์ของงานมากขึ้น และยังสร้างความรักความสามัคคี ลดข้อขัดแย้ง การก้าวร้าวหน้าทีในการทำงาน ก่อให้เกิดการทำงานเป็นทีม รวมถึงเข้าใจข้อเท็จจริงและปัญหาของหน่วยงานอื่น เพื่อกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และการปรับปรุงงานให้สำเร็จ

ผลการปฏิบัติงานดีเด่น

๑. ชื่อผลงาน ส่งเสริมการปลูกแมคคาเดเมียบนพื้นที่สูง

สาระสำคัญและวิธีดำเนินงาน

ปัญหาพื้นที่สูงของประเทศ เป็นปัญหาสำคัญที่ทุกฝ่ายให้ความสนใจและร่วมมือกันแก้ไขอย่างจริงจังตลอดมา เน้นเรื่องการทำการเกษตรโดยใช้หลักอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมทั้งเร่งฟื้นฟูปฐสภาพพื้นที่ป่าไม้ ต้นน้ำลำธาร เพื่อป้องกันและรักษาพื้นที่ไม่ให้เกิดการชะล้างและการพังทลายของหน้าดิน ป้องกันไม่ให้เกิดอุทกภัยและแผ่นดินถล่ม ซึ่งในระยะหลัง ๆ เกิดขึ้นบ่อยครั้งในหลายพื้นที่ และมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นซ้ำ ๆ ในพื้นที่เดิม

จังหวัดเลย เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีปัญหาเรื่องการทำการเกษตรบนพื้นที่สูง เกษตรกรยังทำไร่เลื่อนลอยและปลูกพืชไร่ พืชล้มลุก โดยเฉพาะข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ชิง ข้าวไร่ อาจเนื่องมาจาก เป็นพืชอายุสั้น ให้ผลตอบแทนเร็ว มีตลาดรองรับผลผลิต ได้ผลผลิตค่อนข้างดี แต่การผลิตของเกษตรกรยังขาดความเข้าใจในเรื่องการใช้ที่ดินบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ไม่คำนึงถึงเรื่องการอนุรักษ์ดิน - น้ำ และการปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ปลูก มุ่งเพียงแต่ผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตสูงสุดเท่านั้น มีการจัดการที่ผิดวิธี เช่น ใช้รถแทรกเตอร์ขนาดใหญ่ไถพรวนพื้นที่ เพื่อให้ดินร่วนซุย เป็นการกำจัดวัชพืช ทำให้การทำงานในแปลงสะดวกและดูแลรักษาแปลงง่าย แต่พื้นที่ทำการเกษตรบางแห่ง มีความลาดชันสูงกว่า ๓๐ เปอร์เซ็นต์ ทำให้เกิดปัญหาในระยะยาว

นอกจากนั้นยังพบปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชระบาด เช่นโรคเน่าของชิงซึ่งเกษตรกรไม่สามารถปลูกซ้ำแปลงเดิมได้ ต้องย้ายพื้นที่ปลูกใหม่ สิ่งก็ตามมาคือ เกิดปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนในเขตอุทยานต่าง ๆ เพื่อขยายและเปลี่ยนพื้นที่ปลูก เนื่องจากพื้นที่ปลูกเดิมเกิดการสะสมเชื้อสาเหตุโรคพืช เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ทำให้ได้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ซึ่งเกษตรกรต้องลงทุนสูงขึ้นทั้งในเรื่องปุ๋ยเคมีและสารเคมี ป้องกันกำจัดศัตรูพืช นอกจากปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือ เกิดการสะสมของสารเคมีในแหล่งต้นน้ำลำธาร ปัญหาต่างๆ เหล่านี้จำเป็นต้องรีบแก้ไข โดยให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในหลักของการใช้ที่ดินบนพื้นที่สูงอย่างถูกต้อง เพื่อช่วยปรับปรุงและรักษาระบบนิเวศของพื้นที่สูง รวมทั้งช่วยให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินบนพื้นที่สูงได้อย่างยั่งยืน

การใช้พื้นที่บนพื้นที่สูงซึ่งมีความลาดชันในการปลูกพืชจำเป็นต้องมีวิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำดินเกิดการชะล้างพังทลาย ซึ่งจะมีผลทำให้พื้นที่เกิดการเสื่อมโทรมทั้งทางด้านเคมีและด้านกายภาพ รวมทั้งถ้าเกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงมาก จะทำให้พื้นที่เกิดเป็นร่องลึก เกษตรกรก็อาจไม่สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินนั้นเพื่อการเกษตรอีกต่อไป การปลูกพืชแบบผสมผสานในเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมบนพื้นที่สูงร่วมกับการปรับปรุงบำรุงดิน เช่น การปลูกพืชตามแนวระดับร่วมกับการปลูกไม้ผลไม่ยืนต้นเป็นแนวทางหนึ่งของการทำระบบเกษตรยั่งยืนบนพื้นที่สูง จะช่วยลดปัญหาการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ช่วยปรับปรุงระบบนิเวศให้ดีขึ้น เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ที่สำคัญเกษตรกรจะสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างยั่งยืนตลอดไป

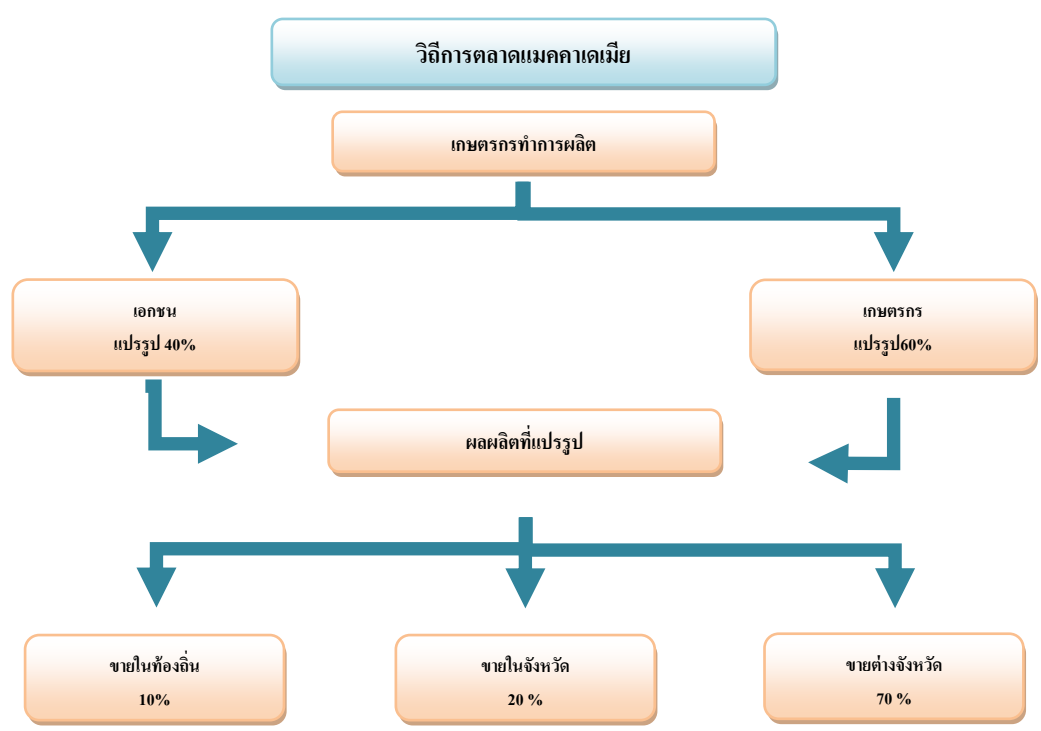
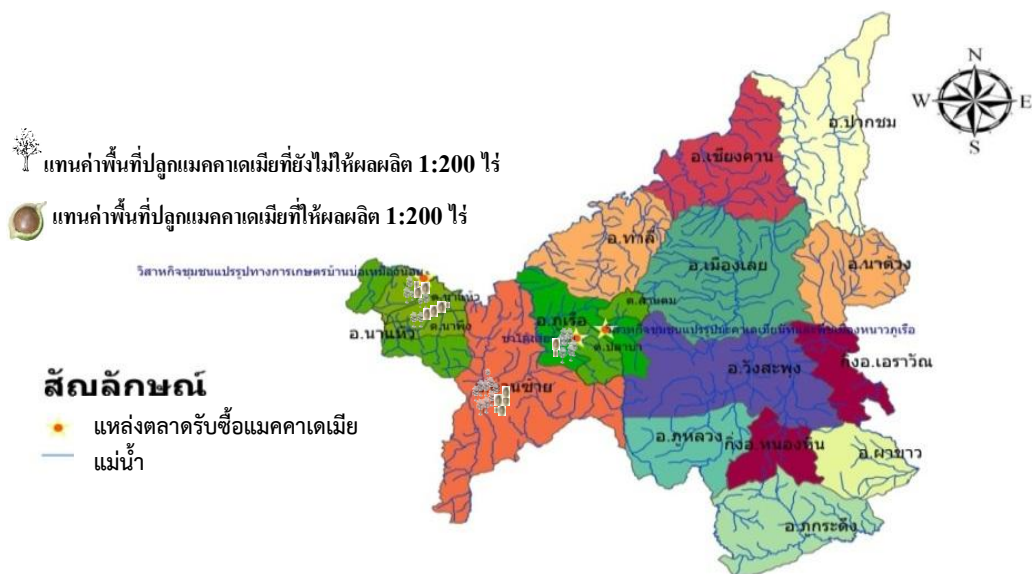
แมคคาเดเมีย เป็นพืชกึ่งเมืองร้อนชนิดหนึ่ง ถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศออสเตรเลีย ลักษณะเป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ใบเขียวตลอดปี ผลออกเป็นช่อ ทรงผลป้อม เปลือกนอกสีเขียว ภายในเป็นกะลาแข็งสีน้ำตาล ห่อหุ้มเนื้อในสีขาวนวล เนื้อในมีรสชาติมัน กรอบ อร่อย สามารถบริโภคดิบ หรือปรุงแต่งเป็นของ ขบเคี้ยว ขนม และอาหารได้หลายชนิด เช่น อบ คั่ว หรือทอดคลุกเกลือ เคลือบน้ำตาล เคลือบช็อกโกแลต เป็นส่วนผสมหรือโรยหน้าคุกกี้ เค้ก ไอศกรีม อาหารประเภทยำ และอื่นๆ รวมทั้งสกัดทำน้ำมัน สำหรับด้านอุปโภค สามารถแปรรูปทำผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น ครีมบำรุงผิว สบู่ เป็นต้น ตลาดมีความต้องการสูง เนื่องจากเมล็ดมีรสชาติ และเนื้อสัมผัสที่หอมมัน อุดมไปด้วยสารอาหารหลายชนิด ช่วยลดระดับคอเลสเตอรอลในเลือด และช่วยลดอัตราการเป็นโรคหัวใจ

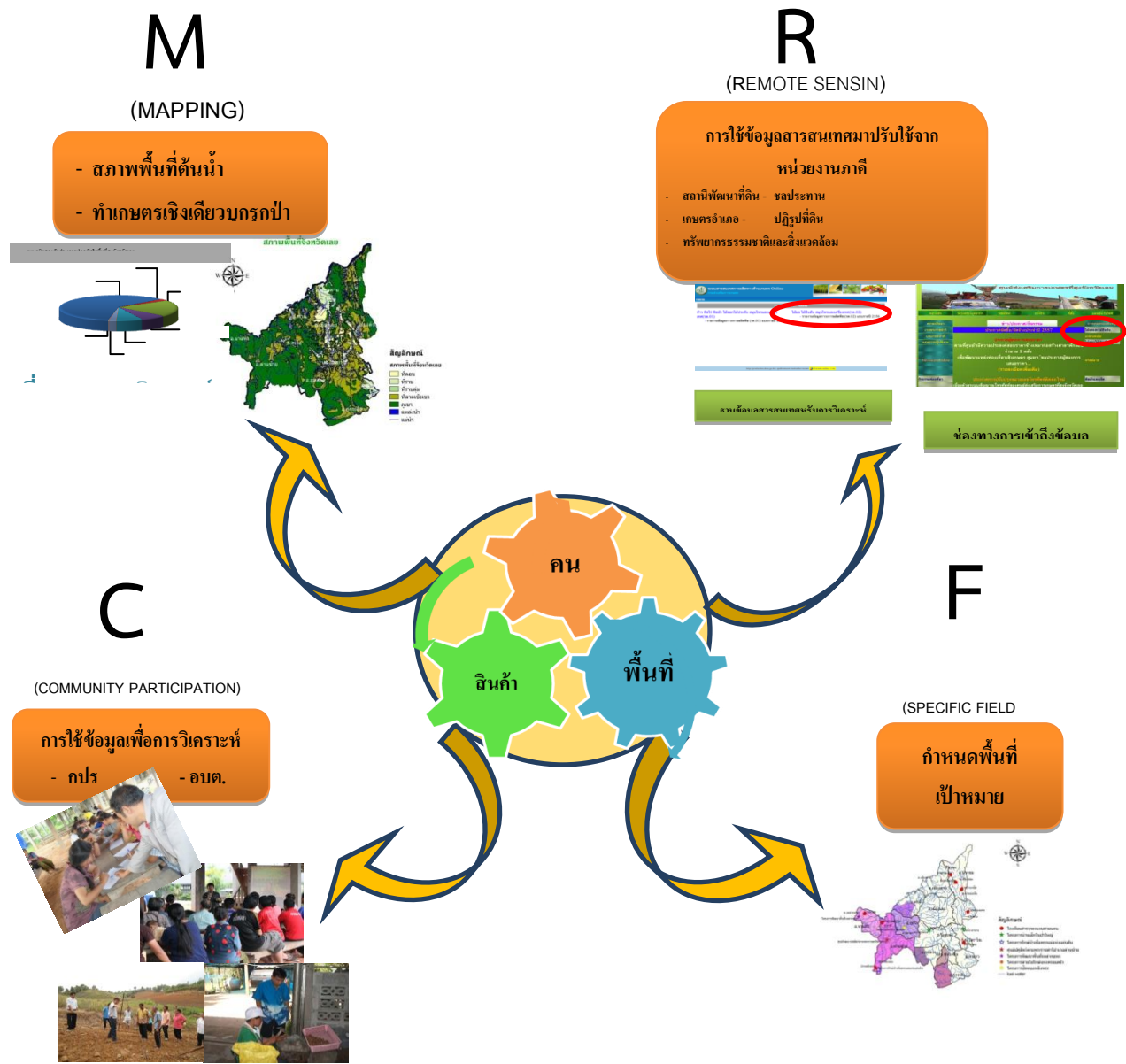

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดเลย(เกษตรที่สูง) ได้ให้ความสำคัญในการประกอบอาชีพของเกษตรกร โดยเฉพาะในเขตพื้นที่สูง อำเภอด่านซ้าย อำเภอภูเรือ อำเภอนาแห้ว อำเภอภูหลวง อำเภอท่าลี่ อำเภอภูกระดึง ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญหลายสาย แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำเลย ลำน้ำพอง ลำน้ำเหือง ลำน้ำสาน และลำน้ำหมัน จึงส่งเสริมการปลูกแมคคาเดเมียเป็นพืชทางเลือกใหม่แก่เกษตรกร ซึ่งเหมาะสมสำหรับพื้นที่สูงที่มีอากาศหนาวเย็น เป็นพืชปลูกง่าย ศัตรูรบกวนน้อย ให้ผลตอบแทนสูงและยาวนานมากกว่า ๕๐ ปี ตลาดมีความต้องการสูงเพื่อทดแทนการปลูกพืชไร่ซึ่งเป็นพืชล้มลุกอายุสั้นและลดปัญหาการไหลพรกพื้นที่ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน และการตื่นเงินของแหล่งน้ำลำธาร โดยมอบหมายให้ข้าพเจ้าเป็นผู้รับผิดชอบพร้อมสร้างทีมงานในการฝึกอบรมให้ความรู้ การปลูกการขยายพันธุ์แก่เกษตรกร จัดทำแปลงแม่พันธุ์ภายในศูนย์ฯ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงาน รวมทั้งจัดทำแปลงส่งเสริมในพื้นที่เกษตรกร โดยการวิเคราะห์พื้นที่และเกษตรกรและขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งพื้นที่หลายแห่งมีแปลงเกษตรกรต้นแบบที่แมคคาเดเมียให้ผลผลิตและเก็บเกี่ยวจำหน่ายได้แล้ว พร้อมก็มีจุดรับซื้อและแปรรูปจำหน่าย ในเขตพื้นที่ที่สำคัญ ได้แก่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านบ่อเหมืองน้อย ตำบลแสงภา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลยและวิสาหกิจชุมชนไร่วิมุตติสุขภูเรือ บ้านโป่งกวาง อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย จึงได้ศึกษาข้อมูลประกอบต่างๆ เพื่อนำระบบ “MRCF” มาดำเนินการส่งเสริมการปลูกแมคคาเดเมีย โดยการศึกษาข้อมูลพื้นที่จาก Mapping ที่เป็นทั้งข้อมูลทางภูมิศาสตร์แผนที่ ร่วมกับการใช้ Remote sensing ระบบการสื่อสารทางไกล เพื่อการวิเคราะห์จากข้อมูลสารสนเทศ ของกรมส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานภาคี รวมถึงการนำส่งข้อมูลเพื่อการส่งเสริมสู่เกษตรกร โดยกระบวนการมีส่วนร่วม Community participation ทั้งเกษตรกรและหน่วยงานภาคี เพื่อพัฒนาและส่งเสริมในพื้นที่ specific Field service บนฐานของ "คน สินค้าและพื้นที่"

สำหรับพื้นที่สูงในจังหวัดเลย การศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่พบปัญหาการบุกรุกทำไร่เลื่อนลอยพื้นที่ป่าต้นน้ำ เกิดปัญหาพังทลายของดิน จึงได้มีแนวทาง ในการปรับพื้นที่การทำไร่ในเขตพื้นที่สูงของจังหวัดเลยเป็นพืชยืนต้นที่มีศักยภาพ โดยเห็นว่าแมคคาเดเมียเป็นพืชที่มีความน่าสนใจ สามารถปลูกได้ในเขตพื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ ๗๐๐ เมตร ขึ้นไป ซึ่งจังหวัดเลยที่มีสภาพเป็นพื้นที่สูงส่วนใหญ่สามารถปลูกได้ ให้ผลตอบแทนหน่วยต่อไร่ที่สูงและเป็นไม้ผลยืนต้นที่มีอายุยืน ด้านการตลาดมีแหล่งรับซื้อผลผลิตของเกษตรกรอยู่ในพื้นที่และยังมีความต้องการสูง โดยกำหนดเป็นหัวข้อเรื่อง "MRCF To Macadamia Nuts" ราชานพพิชเคียวมัน ดังนี้

พื้นที่ผลิตและแหล่งตลาดแมคคาเดเมียในจังหวัดเลย

โดยมีกิจกรรมการส่งเสริมในพื้นที่แล้ว ได้แก่

1. ฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตรการปลูกการขยายพันธุ์แมคคาเดเมียบนพื้นที่สูง ปี พ.ศ.๒๕๕๕ จำนวน ๒๐๐ ราย ปี พ.ศ.๒๕๕๖ จำนวน ๑๓๐ ราย และปี พ.ศ.๒๕๕๗ จำนวน ๑๐๐ ราย
2. พัฒนาจุดเรียนแปลงแม่พันธุ์แมคคาเดเมียเพื่อเป็นจุดเรียนรู้ดูงานภายในศูนย์ฯ จำนวน ๑ แปลง ๕ ไร่
3. จัดทำแปลงส่งเสริมการปลูกแมคคาเดเมียในพื้นที่ของเกษตรกร ดังนี้

ปีงบประมาณ	โครงการ/กิจกรรม	ปริมาณงาน
พ.ศ.๒๕๕๖	ส่งเสริมการปลูกแมคคาเดเมียในพื้นที่เพื่อความมั่นคง	๒๐ ราย/๒๐ ไร่
	ส่งเสริมการปลูกแมคคาเดเมียร่วมกับหญ้าแฝก	๑๐ ราย/๑๐ ไร่
พ.ศ.๒๕๕๗	ส่งเสริมการปลูกแมคคาเดเมียในพื้นที่เพื่อความมั่นคง	๑๕ ราย/๑๕ ไร่
	ส่งเสริมการปลูกแมคคาเดเมียร่วมกับหญ้าแฝก	๒๕ ราย/๒๕ ไร่
	ผลิตต้นพันธุ์แมคคาเดเมียสนับสนุนเกษตรกรผู้เข้ารับการอบรมฯ	๑๐๐ ราย/๑,๕๐๐ ต้น
	ผลิตต้นกล้าแมคคาเดเมียสนับสนุนเกษตรกร	๒,๐๐๐ ต้น

ผลสำเร็จของงาน

๑. การฝึกอบรมเกษตรกร จะเน้นหนักในภาคปฏิบัติ โดยให้เกษตรกรฝึกปฏิบัติการวางผังแปลงปลูกตามแนวระดับ ฝึกการใช้เครื่องมือเอเฟรม (A-Frame) ในการวัดระดับพื้นที่แปลงปลูก ฝึกการขยายพันธุ์โดยวิธี การทาบกิ่ง และการเปลี่ยนยอด เพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ สามารถขยายพันธุ์ดีได้เอง และขยายผลสู่เกษตรกรข้างเคียงได้

๒. ผลิตและสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร โดยผลิตต้นพันธุ์แมคคาเดเมียสนับสนุนเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม จำนวน ๑,๕๐๐ ต้น และผลิตต้นกล้าแมคคาเดเมีย จำนวน ๒,๐๐๐ ต้น เพื่อนำไปปลูกเป็นต้นแม่พันธุ์ และปลูกเพื่อเปลี่ยนยอดเป็นแมคคาเดเมียพันธุ์ดีต่อไป

๓. จุดเรียนรู้ตรงกับหลักสูตรการให้บริการ เพื่อฝึกทักษะและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ทำให้เกษตรกรมีความพึงพอใจ

๔. ศูนย์ฯ ได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมทั้งด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ที่จำเป็นในการส่งเสริมอาชีพเกษตรกร

๕. เกษตรกรมีทางเลือกอาชีพใหม่ที่ให้ผลตอบแทนคุ้มค่าและยั่งยืน

๖. แนะนำ ให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้ปลูกแมคคาเดเมียที่ให้ผลผลิตแล้ว ในเรื่องการเก็บเกี่ยวผลผลิต การคัดเกรดผลผลิตและการเก็บรักษาผลผลิตช่วงระหว่างการรอจำหน่าย

๗. เพิ่มผลผลิตแมคคาเดเมียให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ไม่น้อยกว่าปีละ ๕๐ ตัน

๘. สร้างระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมที่ดี

๙. แปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากแมคคาเดเมียจำหน่ายคิดเป็นมูลค่าไม่น้อยกว่าปีละ ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท

การนำไปใช้ประโยชน์

๑. การพัฒนาศูนย์ฯ ให้มีความพร้อมทั้งด้านวิชาการ บุคลากรและการให้บริการตรงตามความต้องการของเกษตรกร จะนำไปสู่ความเชื่อมั่นศรัทธาและความยั่งยืนในการประกอบอาชีพของเกษตรกร
๒. การวิเคราะห์พื้นที่ความเหมาะสมและความพร้อมของเกษตรกรก่อนเริ่มดำเนินงาน จะทำให้งานประสบผลสำเร็จ
๓. การเรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติจริง จะทำให้เกษตรกรเกิดทักษะ เกิดความเชื่อมั่นในเรื่องที่เรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในไร่นาของตนเองได้
๔. การส่งเสริมการผลิต ควรจะทำการวิเคราะห์ความต้องการของตลาดควบคู่กันไปด้วย
๕. การส่งเสริมการสร้างป่าสร้างรายได้ แก้ไขปัญหาการทำไร่เลื่อนลอย การชะล้างพังทลายของหน้าดินจากการไถพรวน ป้องกันแหล่งน้ำลำธารตื้นเขิน
๖. การเพิ่มทางเลือกอาชีพใหม่ ที่ยั่งยืนและมั่นคง
๗. หน่วยงานภาคีและภาคเอกชน นำข้อมูลไปใช้วางแผนและบูรณาการการทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องได้

๒. ชื่อผลงาน ส่งเสริมการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ

สาระสำคัญและวิธีดำเนินงาน

ประเทศไทยถือเป็นประเทศที่มีความเหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการเพาะเห็ด โดยเฉพาะในบริเวณพื้นที่สูงของประเทศ ซึ่งมีสภาพภูมิอากาศและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเพาะเห็ดเศรษฐกิจหลายชนิด อาทิเช่น เห็ดหอม เห็ดฟาง เห็ดเป๋าฮื้อ เห็ดนางรม เห็ดแชมปิญอง เป็นต้น ในแง่ของการตลาดก็มีความต้องการจากผู้บริโภคสูง เนื่องจากเห็ดมีรสชาติอร่อยและให้คุณค่าทางโภชนาการ รวมทั้งเป็นสมุนไพรที่สามารถป้องกันรักษาโรคได้หลายชนิด เห็ดหลายชนิดจึงกลายเป็นเห็ดเศรษฐกิจที่สำคัญ อีกทั้งยังสามารถนำเห็ดที่ได้จากการเพาะไปบริโภคในครัวเรือนทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย สามารถทำการเพาะเลี้ยงเป็นอาชีพหลักหรืออาจเป็นอาชีพเสริมสำหรับคนที่ทำงานประจำได้เป็นอย่างดี อาชีพการเพาะเห็ดเป็นอาชีพที่ทำรายได้ต่อหน่วยพื้นที่ได้สูงและรวดเร็ว และมีต้นทุนการผลิตต่ำ เนื่องจากเกษตรกรสามารถนำวัสดุเหลือใช้จากการผลิตทางการเกษตรมาใช้ในการเพาะเห็ดได้ นอกจากนี้หลังจากการเก็บผลผลิตแล้ว วัสดุบางส่วนยังสามารถนำไปผลิตเป็นปุ๋ยอินทรีย์ได้อีกทางหนึ่งด้วย

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดเลย(เกษตรที่สูง) ได้ให้ความสำคัญต่ออาชีพการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ จึงได้มอบหมายให้ข้าพเจ้าร่วมกับทีมงาน จัดอบรมและส่งเสริมอาชีพการเพาะเห็ดเศรษฐกิจแก่เกษตรกร เพื่อเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ในครัวเรือน หรือเป็นทางเลือกอาชีพใหม่ โดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริง และสนับสนุนก้อนเชื้อเห็ดเพื่อเป็นปัจจัยต้นแบบแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งศูนย์ฯมีความพร้อมในการให้บริการเกษตรกร โดยมีจุดเรียนรู้การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ จำนวน ๓ กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ ๑.กลุ่มเห็ดเมืองหนาว เช่น เห็ดหอม ๒.กลุ่มเห็ดกึ่งร้อน เช่น เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า เห็ดฮังการี ๓.กลุ่มเห็ดร้อน เช่น เห็ดบด เห็ดขอนขาว ซึ่งเกษตรกรและผู้สนใจสามารถเข้ามาศึกษา เรียนรู้ได้ตลอดทั้งปี รวมทั้งความพร้อมด้านบุคลากรในการฝึกอบรม เครื่องมืออุปกรณ์ในการจัดทำก้อนเชื้อเห็ด เช่น เตานึ่งก้อนเชื้อเห็ด สามารถนึ่งได้ครั้งละ ๑,๔๐๐ ก้อน จำนวน ๑ ชุด เครื่องผสมวัสดุเพาะเห็ด ขนาด ๒๐๐ กิโลกรัม จำนวน ๑ เครื่อง เครื่องอัดก้อนเชื้อเห็ด ขนาด ๔ นิ้ว จำนวน ๑ ชุด โรงบ่มพักก้อนเชื้อเห็ด ขนาดบรรจุ ๑๓,๐๐๐ ก้อน จำนวน ๑ โรงเรือน รวมทั้งห้องเชื้อเห็ดและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการผลิตก้อนเชื้อเห็ด โดยได้ดำเนินการอบรมเกษตรกร ครู นักเรียน ผู้สนใจทั่วไป และสนับสนุนก้อนเชื้อเห็ดและขยายผลสู่ชุมชน ดังนี้

ปีงบประมาณ	กิจกรรม/โครงการ	ปริมาณงาน
พ.ศ.๒๕๕๕	ฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตรการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรเฉพาะด้าน	๕๐ ราย
	ฝึกอบรม ครูนักเรียน หลักสูตรการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ ภายใต้โครงการศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย	โรงเรียน ตชด. จำนวน ๗ โรงเรียน ๑๔๐ ราย โรงเรียนสังกัด สพฐ. ๑๐ โรงเรียน ๑๐๐ ราย
	ฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตรการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ โครงการศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย	๑๐๐ ราย
	ผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางรม/นางฟ้า สนับสนุนโรงเรียน/กลุ่มเกษตรกร ภายใต้โครงการศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย	โรงเรียน ตชด. จำนวน ๗ โรงเรียน จำนวน ๑๔,๐๐๐ ก้อน โรงเรียนสังกัด สพฐ. ๑๐ โรงเรียน จำนวน ๒๐,๐๐๐ ก้อน กลุ่มเกษตรกร จำนวน ๑๐ กลุ่ม ๑๐,๐๐๐ ก้อน

ปีงบประมาณ	กิจกรรม/โครงการ	ปริมาณงาน
พ.ศ.๒๕๕๕	ผลิตก้อนเชื้อเห็ด สนับสนุนจุดเรียนรู้ โครงการศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตาม พระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย	เห็ดหอม จำนวน ๑ โรงเรือน ๖,๐๐๐ ก้อน เห็ดนางรม จำนวน ๑ โรงเรือน ๖,๐๐๐ ก้อน เห็ดขอนขาว จำนวน ๑ โรงเรือน ๖,๐๐๐ ก้อน
พ.ศ.๒๕๕๖	ฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตรการเพาะเห็ด เศรษฐกิจ โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ทางการเกษตร	๑๐๐ ราย
	ฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตรการเพาะเห็ด เศรษฐกิจ ภายใต้ โครงการศูนย์พัฒนา ปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย	๕๐ ราย
	ผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางรม/นางฟ้า สนับสนุน โรงเรียน/กลุ่มเกษตรกร ภายใต้โครงการ ศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย	โรงเรียน ตชด. จำนวน ๗ โรงเรือน ๗,๐๐๐ ก้อน โรงเรียนสังกัด สพฐ. ๑๐ โรงเรือน จำนวน ๑๐,๐๐๐ ก้อน กลุ่มเกษตรกร จำนวน ๑๐ กลุ่ม ๑๐,๐๐๐ ก้อน
	ผลิตก้อนเชื้อเห็ด สนับสนุนจุดเรียนรู้ โครงการศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตาม พระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย	เห็ดหอม จำนวน ๑ โรงเรือน ๖,๐๐๐ ก้อน เห็ดนางรม จำนวน ๑ โรงเรือน ๖,๐๐๐ ก้อน เห็ดขอนขาว จำนวน ๑ โรงเรือน ๖,๐๐๐ ก้อน
พ.ศ.๒๕๕๗	ฝึกอบรม ครูฝึกเรียน หลักสูตรการเพาะเห็ด เศรษฐกิจ ภายใต้โครงการศูนย์พัฒนา ปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย	โรงเรียนสังกัด สพฐ. ๕ โรงเรือน ๕๕ ราย
	ฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตรการเพาะเห็ด เศรษฐกิจ ภายใต้ โครงการศูนย์พัฒนา ปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย	๑๐๐ ราย
	ฝึกอบรมนักเรียนหลักสูตรการเพาะเห็ด เศรษฐกิจ สังกัด สพฐ. ในพื้นที่จังหวัดเลย	๕ โรงเรือน ๑๐๐ ราย
	ฝึกอบรมหลักสูตรการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ เจ้าหน้าที่สังกัดแขวงทางเลยที่ ๒	๑ กลุ่ม ๕๐ ราย
	ผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางรม/นางฟ้า สนับสนุน โรงเรียน/กลุ่มเกษตรกร ภายใต้โครงการ ศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย	โรงเรียน ตชด. จำนวน ๗ โรงเรือน ๗,๐๐๐ ก้อน โรงเรียนสังกัด สพฐ. ๕ โรงเรือน จำนวน ๕,๐๐๐ ก้อน กลุ่มเกษตรกร จำนวน ๕ กลุ่ม ๕,๐๐๐ ก้อน
	ผลิตก้อนเชื้อเห็ด สนับสนุนจุดเรียนรู้ โครงการศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตาม พระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย	เห็ดหอม จำนวน ๑ โรงเรือน ๖,๐๐๐ ก้อน เห็ดนางรม จำนวน ๑ โรงเรือน ๖,๐๐๐ ก้อน เห็ดขอนขาว จำนวน ๑ โรงเรือน ๖,๐๐๐ ก้อน

ผลการดำเนินงานผลิตก้อนเชื้อเห็ดตลับสนับสนุนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ที่	ชื่อโรงเรียน	ที่อยู่	จำนวนเชื้อเห็ด (ก้อน)		
			พ.ศ. ๒๕๕๕	พ.ศ. ๒๕๕๖	พ.ศ. ๒๕๕๗
๑.	โรงเรียน ตชด. เถลิงราษฎร์บำรุง	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	๒,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
๒.	โรงเรียน ตชด. บ้านนาปอ	อ.นาแห้ว จ.เลย	๒,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
๓.	โรงเรียน ตชด. บ้านห้วยเป่า	อ.ปากชม จ.เลย	๒,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
๔.	โรงเรียน ตชด. ฮิลมาร์พาเบิล	อ.ปากชม จ.เลย	๒,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
๕.	โรงเรียน ตชด. บ้านนากปีด	อ.ปากชม จ.เลย	๒,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
๖.	โรงเรียน ตชด. บ้านหนองแคน	อ.นาด้วง จ.เลย	๒,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
๗.	โรงเรียน ตชด. บ้านวังชมพู	อ.เอราวัณ จ.เลย	๒,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
รวม			๑๔,๐๐๐	๗,๐๐๐	๗,๐๐๐

ผลการดำเนินงานผลิตก้อนเชื้อเห็ดตลับสนับสนุนโรงเรียนสังกัด สพฐ.

ที่	ชื่อโรงเรียน	ที่อยู่	จำนวนเชื้อเห็ด (ก้อน)		
			พ.ศ. ๒๕๕๕	พ.ศ. ๒๕๕๖	พ.ศ. ๒๕๕๗
๑.	โรงเรียนบ้านน้ำพุ	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	๒,๐๐๐	๑,๐๐๐	-
๒.	โรงเรียนบ้านน้ำเย็น	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	๒,๐๐๐	๑,๐๐๐	-
๓.	โรงเรียนบ้านแก่งครก	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	๒,๐๐๐	๑,๐๐๐	-
๔.	โรงเรียนบ้านนาหว่าน้อย	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	๒,๐๐๐	๑,๐๐๐	-
๕.	โรงเรียนบ้านกกจาน	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	๒,๐๐๐	๑,๐๐๐	-
๖.	โรงเรียนบ้านห้วยมุ่น	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	๒,๐๐๐	๑,๐๐๐	-
๗.	โรงเรียนบ้านตูปค้อ	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	๒,๐๐๐	๑,๐๐๐	-
๘.	โรงเรียนบ้านหมากแข้ง	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	๒,๐๐๐	๑,๐๐๐	-
๙.	โรงเรียนบ้านหมื่นขาว	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	๒,๐๐๐	๑,๐๐๐	-
๑๐.	โรงเรียนบ้านน้ำหมัน	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	๒,๐๐๐	๑,๐๐๐	-
๑๑.	โรงเรียนบ้านห้วยตาด	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	-	-	๑,๐๐๐
๑๒.	โรงเรียนบ้านห้วยปลาฝา	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	-	-	๑,๐๐๐
๑๓.	โรงเรียนบ้านบุญลักษณ์อุปถัมภ์	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	-	-	๑,๐๐๐
๑๔.	โรงเรียนบ้านทุ่งเทิง	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	-	-	๑,๐๐๐
๑๕.	โรงเรียนบ้านห้วยทอง	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	-	-	๑,๐๐๐
รวม			๒๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๕,๐๐๐

ผลการดำเนินงานผลิตก้อนเชื้อเห็ดตลับสนับสนุนกลุ่มเกษตรกร

ที่	ชื่อโรงเรียน	ที่อยู่	จำนวนเชื้อเห็ด (ก้อน)		
			พ.ศ. ๒๕๕๕	พ.ศ. ๒๕๕๖	พ.ศ. ๒๕๕๗
๑.	กลุ่มเกษตรกรบ้านน้ำเย็น	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	-
๒.	กลุ่มเกษตรกรบ้านแก่งครก	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	-
๓.	กลุ่มเกษตรกรบ้านนาหว่าน้อย	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	-
๔.	กลุ่มเกษตรกรบ้านตูปค้อ	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	-

ผลการดำเนินงานผลิตก้อนเชื้อเห็ดสับสนุนกลุ่มเกษตรกร

ที่	ชื่อโรงเรียน	ที่อยู่	จำนวนเชื้อเห็ด (ก้อน)		
			พ.ศ. ๒๕๕๕	พ.ศ. ๒๕๕๖	พ.ศ. ๒๕๕๗
๕.	กลุ่มเกษตรกรบ้านห้วยมุ่น	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	-
๖.	กลุ่มเกษตรกรบ้านกกจาน	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	-
๗.	กลุ่มเกษตรกรบ้านหมากแข้ง	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	-
๘.	กลุ่มเกษตรกรบ้านน้ำหมัน	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	-
๙.	กลุ่มเกษตรกรบ้านเดิน	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	-
๑๐.	กลุ่มเกษตรกรบ้านห้วยลาด	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	-
๑๑.	กลุ่มเกษตรกรบ้านน้ำพุ	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	-	-	๑,๐๐๐
๑๒.	กลุ่มเกษตรกรบ้านหนามแท่ง	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	-	-	๑,๐๐๐
๑๓.	กลุ่มเกษตรกรบ้านนาสีเทียน	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	-	-	๑,๐๐๐
๑๔.	กลุ่มเกษตรกรบ้านวังกุ่ม	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	-	-	๑,๐๐๐
๑๕.	กลุ่มเกษตรกรบ้านหัวนา	อ.ด่านซ้าย จ.เลย	-	-	๑,๐๐๐
รวม			๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๕,๐๐๐

ผลสำเร็จของงาน

๑. การส่งเสริมการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ โดยการฝึกอบรมเน้นการปฏิบัติตั้งแต่การทำก้อนเชื้อเห็ด การนึ่ง การเขี่ยเชื้อ การบ่ม การเปิดดอกและการดูแลรักษา เน้นการปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดทักษะ โดยศูนย์ฯ มีความพร้อมทั้งด้านวัสดุ อุปกรณ์และจุดเรียนรู้

๒. มีการผลิตปัจจัย คือ ก้อนเชื้อเห็ดสับสนุนเกษตรกรเพื่อเป็นต้นแบบและฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ ความชำนาญและประสบการณ์ และเป็นแหล่งขยายผลการศึกษารเรียนรู้ได้

๓. โรงเรียนมีอาหารโปรตีนจากเห็ดสับสนุนอาหารกลางวันแก่นักเรียน โดยผ่านสหกรณ์ ของโรงเรียน เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบสหกรณ์ในโรงเรียน

๔. มีกองทุนหมุนเวียนเพื่อความยั่งยืนในการบริหารจัดการผลิตเห็ดของชุมชน

๕. เป็นจุดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาดูงานการผลิตของชุมชน

๖. สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตจากก้อนเชื้อเห็ดได้เฉลี่ย ก้อนละ ๐.๒ กิโลกรัม คิดเป็นรายได้เฉลี่ยก้อนละ ๑๖ บาท (ราคาเห็ดเฉลี่ย ๕๐ - ๘๐ บาท/กิโลกรัม)

๗. มีการแปรรูปผลผลิตจากเห็ดเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น แหนมเห็ด แจ่วบองเห็ด ฯลฯ

การนำไปใช้ประโยชน์

๑. นำก้อนเชื้อเห็ดที่หมดอายุการเก็บเกี่ยวไปใช้ประโยชน์ เช่น ทำปุ๋ยหมัก นำไปเป็นส่วนผสมวัสดุเพาะชำ
๒. เป็นต้นแบบในการศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฐานงานของเกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้อง
๓. หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน ใช้เป็นข้อมูลในการบูรณาการและสนับสนุนการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ เพื่อขยายผลในท้องถิ่นและชุมชนได้
๔. เทคนิคการรวมกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่มให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน
๕. การถ่ายทอดความรู้ โดยการฝึกปฏิบัติจริงและสนับสนุนปัจจัยต้นแบบเพื่อให้เกษตรกรได้ฝึกปฏิบัติและทดลองทำจริง เป็นปัจจัยสนับสนุนให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์มากขึ้น

๓. ชื่อผลงาน การดำเนินงานโครงการรักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน

สาระสำคัญและวิธีดำเนินงาน

โครงการ“รักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน”ดำเนินการเพื่อ สนองพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงห่วงใยทรัพยากรธรรมชาติและประสงค์ที่จะให้พสกนิกรอาศัยอยู่ในพื้นที่สูงได้ตระหนักถึงความสำคัญของต้นไม้ น้ำ และ ดิน เป็นผู้สืบทอดเจตนารมณ์ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้ ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และให้ราษฎรสามารถดำรงชีพอยู่กับป่าไม้ได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

จังหวัดเลยเป็นจังหวัดหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ ๘๐ เป็นพื้นที่ภูเขาที่มีความลาดชัน วางตัวทอดยาวในแนวเหนือ - ใต้ ทั้งด้านตะวันออกและตะวันตกของจังหวัด โดยบริเวณเทือกเขาทางด้านตะวันตกเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ส่วนทางด้านตะวันออกเทือกเขาส่วนใหญ่เป็นเนินลอนลาด และเขาลูกโดดๆ ไม่สูงมากนัก เทือกเขาทั้งสองแนวมีความลาดเทลงมาทางด้านตอนกลางของจังหวัด มีแหล่งต้นน้ำลำธารสำคัญหลายสาย เช่น แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำเลย แม่น้ำเหือง แม่น้ำหมาน ล้วนเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญต่อการดำรงชีพของประชากรจังหวัดเลย ซึ่งใช้ในภาคเกษตร อุปโภคและบริโภค ราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเลย ถูกทำลายเป็นอย่างมาก สาเหตุมาจากการบุกรุกทำลายป่าเพื่อใช้พื้นที่ทำการเกษตร การไถพรวนไม่ถูกวิธี มีการใช้สารเคมี ทรัพยากรดินถูกชะล้างพังทลายแหล่งน้ำธรรมชาติตื้นเขิน ทำให้เกิดปัญหาในการอุปโภค บริโภค และภาคการเกษตร เพื่อสนองพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จังหวัดเลยจึงได้จัดทำแผนแม่บทโครงการรักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน กลุ่มน้ำหมัน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๕ เป็นต้นมา โดยมีเป้าหมายโครงการใน ๑ กลุ่มน้ำ คือกลุ่มน้ำหมัน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย พื้นที่ ๑๐ หมู่บ้าน ๑ ชุมชน ซึ่งเป็นชนเผ่าชาวเขา อยู่ ๑ หมู่บ้าน ๑ ชุมชนประกอบด้วย

ข้อมูลพื้นที่ดำเนินงานโครงการรักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน กลุ่มน้ำหมัน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)	จำนวน ประชากร (คน)	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ถือครองทำ การเกษตร (ไร่)	หมายเหตุ
๑.	บ้านน้ำหมัน	๒๕๗	๘๔๙	๑๓,๘๐๐	๕,๘๐๘	
๒.	บ้านน้ำเย็น	๑๙๓	๗๖๕	๑๓,๕๕๐	๖,๒๒๐	
๓.	บ้านนาหว้าน้อย	๑๒๑	๔๘๕	๑๔,๒๐๐	๓,๖๙๙	
๔.	บ้านหมากแข้ง	๒๗๐	๘๓๕	๔๙,๕๗๗	๕,๐๐๑	
	ชุมชนหมันขาว*	๑๖๑	๕๕๐	๖๐	-	ชาวเขาเผ่า ถิ่น, ลีวะ
๕.	บ้านห้วยมุ่น	๑๖๐	๑,๒๐๖	๑๔,๒๐๐	๒,๖๔๘	
๖.	บ้านตูป็ค้อ	๑๙๓	๖๕๘	๒๗,๓๐๐	๑,๒๓๑	ชาวเขา เผ่าม้ง
๗.	บ้านกกจาน	๑๕๗	๗๔๗	๑๔,๐๐๐	๔,๒๕๒	
๘.	บ้านห้วยมุ่น	๑๘๑	๓๔๐	๑๘,๕๓๐	๓,๓๘๗	
๙.	บ้านแก่งครก	๙๖	๖๑๕	๑๓,๕๐๐	๒,๙๕๒	
๑๐.	บ้านห้วยนา	๑๕๗	๕๒๒	๑๔,๕๐๐	๔,๘๔๖	
รวม		๑,๙๔๖	๗,๕๗๑	๑๙๓,๑๕๗	๔๐,๐๔๔	

* หมายเหตุ ชุมชนหมันขาว การปกครองขึ้นกับบ้านหมากแข้ง หมู่ที่ ๔

โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังนี้

๑. ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างพอเพียงและมีความสุขกับสิ่งแวดล้อม
๒. ชุมชนมีเครือข่ายการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม
๓. เกษตรกรบนพื้นที่สูงมีการประกอบอาชีพการเกษตรอย่างถูกวิธีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง พึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคงและสามารถดำรงชีพอยู่กับป่าได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดเลย(เกษตรที่สูง) เป็นหน่วยงานสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีบทบาทหน้าที่ในการศึกษา พัฒนา ประยุกต์ เทคโนโลยีการผลิต และการจัดการทรัพยากรการผลิตให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่สูง ศึกษาวิเคราะห์และวางแผนการส่งเสริมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่สูง ถ่ายทอดความรู้ และประสานการส่งเสริมการผลิต การจัดการผลผลิต ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ซึ่งเป็นเขตพื้นที่เป้าหมายโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ลุ่มน้ำหมัน จึงได้เข้าไปสนับสนุนและขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ โดยบูรณาการทำงานร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข และภาคการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง และจังหวัดเลยได้แต่งตั้งคณะทำงานในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การดำเนินงานโครงการ "รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน" ลุ่มน้ำหมัน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ในการดำรงชีวิต
๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและคุณภาพชีวิต
๔. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ

ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดเลย (เกษตรที่สูง) ได้ร่วมดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยร่วมสำรวจและจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานโครงการ วิเคราะห์พื้นที่และชุมชน และจัดทำแผนแม่บทในการดำเนินงาน กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาแปรรูปผลผลิตการเกษตรและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวไร่บ้านน้ำเย็น หมู่ที่ ๒ ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย โดยกลุ่มฯ ได้จัดทำแปลงผลิตพันธุ์ข้าวไร่ พันธุ์ชีวเกลี้ยง พันธุ์ข้าวเหนียวดำลิ้มผั่ว ได้ผลผลิตจำหน่ายปีละไม่น้อยกว่าปีละ ๑๐ ตัน แปรรูปในลักษณะข้าวกล้องและข้าวสาร จำหน่ายปีละ ๒๐ ตัน และแปรรูปเป็นชาข้าวเหนียวดำลิ้มผั่ว ไอศกรีมข้าวเหนียวดำลิ้มผั่ว คิดเป็นมูลค่าที่จำหน่ายรวมปีละไม่น้อยกว่า ๓๐๐,๐๐๐ บาท และในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้ขยายผลไปดำเนินการที่บ้านแก่งครก หมู่ที่ ๙ ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย อีก ๑ กลุ่ม สมาชิกเริ่มแรก ๒๐ ราย และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

(กิจกรรมส่งเสริมการผลิตข้าวไร่)

ปีงบประมาณ	กิจกรรม/โครงการ	ปริมาณงาน
พ.ศ.๒๕๕๖	อบรมเกษตรกร หลักสูตรการปลูกพืชบนพื้นที่เพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ	๑๐๐ ราย
	ส่งเสริมการปลูกไม้ผลบนพื้นที่สูงเชิงอนุรักษ์	๑๐ ราย/ ๒๐ ไร่
	ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร	๓ แปลง/ ๓ ไร่
พ.ศ. ๒๕๕๗	อบรมเกษตรกร หลักสูตรการปลูกพืชบนพื้นที่เพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ	๑๐๐ ราย
	ส่งเสริมการปลูกไม้ผลบนพื้นที่สูงเชิงอนุรักษ์	๑๐ ราย/ ๒๕ ไร่
	ส่งเสริมการปลูกกาแฟบนพื้นที่สูง	๑๐ ราย/ ๑๐ ไร่
	ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร	๒ แปลง/ ๒ ไร่
	ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตเกษตรและพัฒนาผลิตภัณฑ์	๔ หมู่บ้าน/ ๔ กลุ่ม

(ฝึกอบรมเกษตรกรการแปรรูปผลผลิตเกษตรและพัฒนาผลิตภัณฑ์)

ผลสำเร็จของงาน

๑. เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์การมหาชน โดยยึดพื้นที่และเกษตรกรเป็นหลัก
๒. เกษตรกรมีจิตสำนึกในการดูแลรักษาป่า ต้นน้ำลำธาร การปลูกพืชเชิงอนุรักษ์และการประกอบอาชีพการเกษตรอย่างถูกวิธี
๓. มีแปลงต้นแบบในการปลูกพืชเชิงอนุรักษ์และเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ของเกษตรกร และผู้สนใจทั่วไป
๔. เป็นต้นแบบในการขยายผลสู่ลุ่มน้ำอื่นๆ
๕. สร้างอาชีพและรายได้ที่มั่นคงยั่งยืน

(ฝึกอบรมการปลูกการขยายพันธุ์และส่งมอบพันธุ์ไม้ผลแก่เกษตรกร)

การนำไปใช้ประโยชน์

- ๑. การบูรณาการการทำงานร่วมกันของภาคีการพัฒนา โดยยึดพื้นที่เป็นหลัก
- ๒. การวิเคราะห์พื้นที่และชุมชนเพื่อทำงานให้ตรงเป้าหมายและความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง
- ๓. เกิดพลังในการทำงาน การรวมพลังของทุกภาคส่วนที่ใช้เป้าหมายพื้นที่และคนที่ชัดเจนเป็นศูนย์กลาง ทำให้เกิดการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้สำเร็จได้เร็วขึ้น
- ๔. เกษตรกรมีอาชีพและรายได้ ไม่ต้องเดินทางไปทำงานนอกพื้นที่ เกิดความอบอุ่นในครอบครัวส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งยั่งยืน

(ผลผลิตจากโครงการฯ)